

Bireysel İş Hukuku Pratik Çalışması

Olay I:

PANDA Otomotiv A.Ş, araçlarının üretimini yaptığı Gebze'deki fabrikasında "Eco" serisi olarak üreteceği araçlarına LPG ürün montajı ve sistem kurulumunu yapmak üzere ABC LPG A.Ş ile iş birliği anlaşması yapmıştır. Bu anlaşmaya göre ABC A.Ş, PANDA Otomotiv A.Ş'ye ait fabrika sahasında kendi mühendisleri ve teknikerleriyle üretim bandından çıkan Eco serisi araçlara LPG montajı yapacaktır. Buna göre ABC A.Ş, mühendisleri A ve B ve 35 teknikeri ile birlikte fabrikada kendilerine ayrılan bölümde işlerini yapacaklardır.

1) Olayda alt işverenlik ilişkisi kurulmuş mudur? Bu ilişkinin tesisi için gereken şartlar nelerdir? Her şartı somut olaya göre değerlendiriniz.

2) PANDA Otomotiv A.Ş'nin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinin yıllık ücretli izinleri düzenleyen 17. maddesinin 2. fıkrasına göre *"işçilerin yıllık ücretli izinlerini kullanmaları durumunda izinli sayıldıkları günler için ücretleri normal ücretlerinin iki katı ve peşin olarak ödenir."*

- Yıllık ücreti izin hakkını kullanmak isteyen ABC işçisi C, toplu iş sözleşmesinin bu hükmüne dayanarak izin günlerine ait ücretin iki katının ödenmesini isteyebilir mi? Cevabınız olumsuzsa hangi durumun somut olayda mevcudiyeti halinde bu hak talep edilebilirdi?

3) ABC'nin işçilerinden K ve L, sosyal medya hesaplarında PANDA Otomotiv A.Ş.'nin üretilen araçları hakkında kötüleme kampanyası yürütmüşlerdir. Bunu öğrenen PANDA Otomotiv A.Ş., bu işçilerin iş sözleşmelerini feshetmiş ve bunu işçilere yazılı olarak bildirmiştir.

- PANDA Otomotiv A.Ş.'nin K ve L'nin iş sözleşmelerini feshetme imkânı var mıdır? Bu durumun hukuki sonuçlarını değerlendiriniz.

4) ABC işçisi D, bir sabah vakti evinde ölü bulunmuştur. D'nin geride bıraktığı eşi TBK m. 440'ta düzenlenen ölüm tazminatını PANDA A.Ş'den talep edebilir mi tartışınız?

5) Son 5 aydır fazla çalışma ücreti ödenmeyen ABC'nin işçisi Mühendis A, PANDA A.Ş'ye Başvurarak Ücret alacağını ABC'nin hakkedişlerinden kesilerek kendisine ödenmesini talep edebilir mi?

6) ABC ile kurulan sözleşme ilişkisinden sonra PANDA Otomotiv A.Ş, işçilerinden E'yi ABC şirketine devretmiştir. Bu durumda E'nin parasal haklarında azalma meydana gelmiş olması mevcut alt işverenlik ilişkisine etki eder mi? Tartışınız.

7) ABC işçilerinden 3 yıldır şirket bünyesinde çalışan Z'nin iş sözleşmesi daha önce uyarılmasına rağmen son iki aydır performansının düşük seyrettiği gerekçesiyle 8 haftalık bildirim süresi verilerek feshedilmiştir. Z'nin bu feshe karşı başvurabileceği yollar nelerdir? Z, bu fesih dolayısıyla kimlerden hangi haklarını talep edebilir?

OLAY II: BASMA GİYİM LTD. ŞTİ, tekstil sektöründe faaliyet gösteren bir fabrika işletmektedir. Fabrikada çalışan işçi Betül, haftanın 6 günü çalışmaktadır. Pazartesi, Salı ve Çarşamba günleri 08:00 – 20:00 saatleri arasında; Perşembe ve Cuma günleri ise 08:00 – 17:00 saatleri arasında ve Cumartesi günleri ise sadece 08:00 – 13:00 saatleri arası çalışmaktadır.

Betül'e 08:00 – 20:00 çalıştığı günlerde toplam 1 saat, diğer günlerde ise 30 dakika ara dinlenmesi kullandırılmaktadır.

Betül, her sabah işe başlamadan önce fabrikanın zorunlu kıldığı yalnızca kumaş boyama esnasında giyilmesi gereken özel iş kıyafetlerini giymek ve güvenlik talimatlarını okumak için 30 dakikasını harcamaktadır. İşveren bu süreyi çalışma süresinden saymamaktadır.

Betül siparişlerin yetişmesi için hafta tatili olan Pazar günü işveren tarafından işe çağırılmış ve üç saat çalıştırılmıştır.

Fabrikada çalışan diğer işçi Deniz'in iş sözleşmesinde denkleştirme esası uygulamasına rıza verdiğine ilişkin açık bir hüküm bulunmaktadır. İşveren bu hükme dayanarak Deniz'i iki hafta boyunca günde 10 saat olmak üzere haftalık 60 saat, ayın takip eden diğer iki haftasında ise işlerin azalması nedeniyle haftalık 30 saat çalıştırmıştır. Böylece aylık ortalama 45 saat çalıştığı gerekçesiyle kendisine herhangi bir fazla çalışma ücreti ödemesi yapmamıştır. Bu denkleştirme dönemi içerisinde ayrıca Deniz, 1 Ocak yani yılbaşı günü de çalışmış ancak bordrosunu incelediğinde kendisine bu çalışması için yalnızca bir günlük normal ücret ödendiğini görmüştür.

SORULAR:

1. Betül'ün haftalık toplam çalışma süresini hesaplayınız. İşverenin kıyafet değiştirme süresini çalışma süresinden saymaması hukuka uygun mudur?
2. Olaydaki ara dinlenmesi süreleri 4857 sayılı İş Kanunu'na uygun mudur? Neden?
3. Betül'ün fazla çalışma yapması nedeniyle fazla çalışma ücreti talebinde bulunması isabetli midir? Bu talepte haklı olduğunu düşünüyorsanız haftalık kaç saat fazla çalışma yaptığını hesaplayınız.
4. Betül'ün siparişlerin yetişmesi için hafta tatili olan Pazar günü üç saat çalıştırılmış olması nedeniyle kendisine fazla çalışma ücreti ödenmesi gerektiği yönündeki talebini değerlendiriniz.
5. İşçi Deniz bakımından olaydaki denkleştirme uygulamasının hukuki geçerliliğini değerlendiriniz.
6. Deniz'in 1 Ocak günü çalıştırılmasının mümkün olup olmadığını ve bunun hukuki sonuçlarını değerlendiriniz.
7. İşverenin yoğun bir iş haftasında denkleştirme uygulamasının varlığına dayanarak Denizi gece vardiyasında günde 9 saat olmak üzere iki hafta boyunca haftada 54 saat çalıştırması mümkün müdür? Tartışınız.
8. İşverenin denizin yapmış olduğu fazla çalışmalar karşılığında tek taraflı olarak her bir saat fazla çalışma karşılığında bir buçuk saat dinlenme süresi vermesi mümkün müdür?